

Institutionen för individ och samhälle
Socialpedagogiska programmet

De talar till oss

Ungdomsarbeters syn på mötet med ungdomar och ungdomskultur

(They speak to us - Youth workers opinion of the crossing with the youth
and the youth culture)

av

Cecilia Cedergren

&

Micaela Nordendorph

C-uppsats i socialt arbete, 10 poäng

Handledare: Hans-Erik Hermansson

Vänersborg, Maj 2005

HTU Institutionen för individ och samhälle Box 1236 462 28 Vänersborg
Tel 0521-26 40 00 Fax 0521-26 40 99 www.htu.se

Titel: De talar till oss – ungdomsarbeters syn på mötet med ungdomar och ungdomskultur. (They speak to us - youth workers opinion of the crossing with the youth and the youth culture)

Författare: Cecilia Cedergren och Micaela Nordendorph

Handledare: Hans-Erik Hermansson

Datum: Maj 2005

Sammanfattning:

Syftet med studien är att undersöka yrkesverksamma ungdomsarbeters syn på mötet med ungdomar och ungdomskulturen. Studien omfattar tolv ungdomsarbetare som under sex samtalsintervjuer berättat om mötet med ungdomskultur. I studien är vår utgångspunkt att betrakta ungdomskulturen som ett språk och kommunikationsmönster. Ungdomsarbetaren kan genom interaktion med ungdomar och ungdomskultur öppna för nya kommunikationsarenor eller vidga kommunikationsmöjligheterna. Studien beskriver hur ungdomsarbetare använder sig av och relaterar till ungdomskulturen samt hur de i sitt professionella arbete påverkas av moderna strömningar i ungdomskulturen. Med hjälp av informanternas berättelser försöker vi svara på vårt syfte och våra frågeställningar. Vid upplägget av studien kontaktade vi verksamma ungdomsarbetare inom ett brett yrkesfält för att vi skulle kunna bilda oss en uppfattning om hur synen på mötet ser ut i de olika yrkesgrupperna. Vi har i vår analys kunnat urskilja tre olika strategier hos informanterna A) problemfokuserad strategi, B) kommunikativ strategi och C) myndighetsstrategi. Avslutningsvis har vi försökt relatera strategierna till olika förhållningssätt till ungdomar och ungdomskultur. Dessa är: sidoordnat förhållningssätt, integrerat förhållningssätt samt distanserat förhållningssätt.

Sökord: Socialt arbete, ungdomskultur, profession samt kommunikation.

Abstract:

The purpose of the study is to examine professional youth workers opinion of the crossing with the youth and the youth culture. The study includes twelve youth workers who during six conversation have given their experience of the crossing with youth culture. The starting point in our study is that we regard the youth culture as a language and pattern of communication. The youth workers interaction with young people and the youth culture can open up for new arenas of communication or expanded possibilities of communication. The study describes how youth workers use and relate to the youth culture and how they in their professional work are influenced by modern trends in the youth culture. By the help of the tales of the respondents we try to find answers to our purpose and our initiating question. At the planning of the study we contacted youth workers within a broad field of professions in order to look at the opinion of the crossing between different groups. In our analyze we have been able to distinguish three different strategies of youth work. These strategies are A) problem focused strategy, B) communicative strategy and C) professional strategy. Finally we tried to relate the strategies into different approaches towards the youth culture, that is youth workers: by the side of youth culture, integrated in youth culture and distanced by the youth culture.

Keywords: Social work, youth culture, profession and communication.

Förord

Vi vill börja detta förord med att önska Er läsare välkomna till vår uppsats. Vi hoppas att denna uppsats kan bidra med nya tankar och inspiration till det ungdomsarbete som bedrivs i vårt samhälle.

Vi vill tacka vår handledare och mentor Hans-Erik Hermansson för hans stöd och vägledning under vårt författande av denna uppsats. Hans-Erik har haft ett stort tålamod med oss och bidragit med många kloka ord samt idéer till nya infallsvinklar.

Vi vill även tacka våra informanter som ställt upp på samtalsintervjuer och visat ett stort intresse för vår uppsats. Ert bidrag är ovärderligt för oss och det är ni som är grunden för vår uppsats. Vi hoppas att vi med denna uppsats även kan ge något tillbaka till Er!

Ett stort tack vill vi rikta till Håkan som hjälpte oss då våra kunskaper i engelska inte räckte till.

Vi vill även tacka alla andra som hjälpt oss på många olika sätt genom att stå ut med våra frågor och funderingar samt de som står oss nära i vardagen.

Do What You Do

(utdrag)

....

I say do what you do

Say what you say

Mean what you mean when you say

Cuz it's your life, gotta make your own rules

And you gotta do it your way

I say do what you do

Say what you say

Mean what you mean when you say

Cuz it's your life, gotta make your own rules

And you gotta do it your way

....

Some, they like it easy

When others, they like it rough

But ain't nobody gotta like it but you

Girl, boy, boy, girl, girl, girl, boy, boy

Whatever, you should do what you do

How could they tell you that you coulda-shoulda-woulda

When ask them can they walk in your shoes

Cuz it's your life and you do what you wanna

And remember baby, it's all about you

....

- Pink

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	sid. 1
Abstract	sid. 2
Förord	sid. 3
Do What You Do	sid. 4
Innehållsförteckning	sid. 5
1. Bakgrund	sid. 7
1.1. Introduktion	sid. 7
1.2. Syfte och frågeställningar	sid. 8
2. Teoretisk bakgrund	sid. 9
2.1. Socialt arbete	sid. 9
2.2. Ungdomskultur	sid. 10
2.3. Birminghamskolan	sid. 11
2.4. Den västtyska socialisationsteorin	sid. 12
2.5. Socialt arbete och ungdomskultur	sid. 12
3. Metod	sid. 14
3.1. Val av metod	sid. 14
3.2. Intervjuguide	sid. 15
3.3. Urval av informanter	sid. 15
3.4. Etik	sid. 16
3.5. Bearbetning av intervjuer	sid. 17
3.6. Studiens tillförlitlighet	sid. 17
3.7. Generaliserbarhet	sid. 18
4. Analys-	
Ungdomsarbetsares reflektion kring ungdomar och ungdomskultur	Sid. 19
4.1. Analys av samtalsintervjuerna	sid. 19

4.2. Informanterna	sid. 19
4.3. Samtal kring ungdomar och ungdomskultur	sid. 20
Petter - Klipp er och skaffa ett jobb!	sid. 20
Malin - Vänder och vrider på ungdomskulturen!	sid. 22
Fältenheten - Subkultureernas väktare!	sid. 24
Hannes - Frikyrkoknutte!	sid. 27
Polisen - Kling och Klang pekar med hela handen!	sid. 29
Karin och Sara -	
Förändringsarbete ut i fingerspetsarna!	sid. 32
5. Resultat - Ungdomsarbetare – tre strategier och förhållningssätt	sid. 35
6. Diskussion - Vårt bidrag – ett försökt till teoriutveckling	sid. 39
7. Litteraturförteckning	sid. 42
6.1. Tryckta källor	sid. 42
6.2. Elektroniska källor	sid. 43
8. Bilaga	sid. 45

1. BAKGRUND

1.1. INTRODUKTION

Det var sportlov och bussen hade tagit oss långt upp genom de svenska skogarna till skidparadiset Åre. Vi hade tackat ja till att åka med som matansvariga för 35 ungdomar i 16-17 årsålder. Under veckan förvånades vi över de övriga ledarnas totala brist på auktoritet. Ingen av dem kunde säga ifrån, upprätthålla de regler som redan fanns eller tillrättavisa när någon gjort fel. Ledarna var i åldrarna 19 - 35 år men deras attityder var desamma. Ledarna ville vara "polare" med ungdomarna och ett tillrättavisande kunde låta i stil med: "Jag gillar er skarpt, grabbar. Ni är ena sköna gubbar men det finns några som vill sova, här nu va. Jag tycker som ni att det är gött med musik, va, men försök att dämpa er lite." Det var tydligt att ingen av dem ville förstöra den kompisrelation de hade till ungdomarna genom att vara vuxen och visa gränser. Detta fick oss att börja fundera på hur en bra ungdomsarbetare egentligen bör vara. Ska vi våga vara vuxna och sätta gränser eller ska vi lattja och vara kompisar?

Detta tillsammans med de verksamhetsförlagda praktikperioderna har väckt ett intresse och en nyfikenhet för ungdomsarbete och ungdomskultur hos oss, Cecilia Cedergren och Micaela Nordendorph.

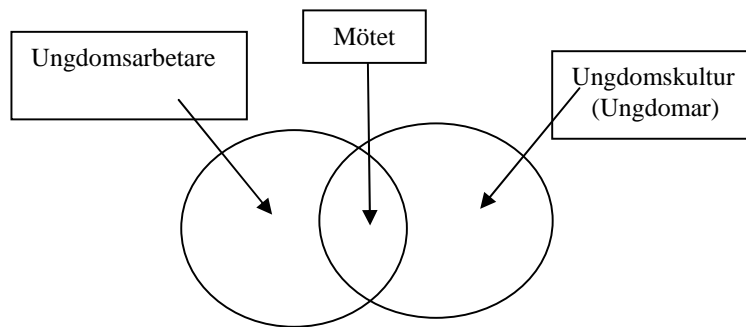
1990-talet var enligt oss en tid då kärnfamiljens status krackelerade och skilsmässa blev ett modeord tillsammans med individualitet och karriär. Detta bidrog till många hushåll med ensamstående mammor och att ett stort antal ungdomar växte upp utan en närvarande pappa. Ungdomskulturen blev för många ungdomar (inklusive oss) primärgruppen istället för familjen.

Vi betraktar ungdomskulturen som ett språk och kommunikationsmönster och att ungdomsarbetaren genom interaktion med ungdomar och ungdomskultur kan öppna för nya kommunikationsarenor eller vidgade kommunikationsmöjligheter. Detta har sitt ursprung i att vi själva har varit med om våra föräldrars skilsmässa och vuxit upp med styvföräldrar och styvsyskon. Av egna erfarenheter upplevde vi svårigheter med att kommunicera med de vuxna som fanns i vår närhet. För att förbättra situationen för de professionella och på så sätt även ungdomarna har vi valt att undersöka synen på mötet dem mellan.

1.2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med studien är att ta reda på ungdomsarbetsares syn på mötet med ungdomar och ungdomskulturen. För att illustrera mötet har vi konstruerat en figur (se nedan) som visar dels ungdomsarbetsare, dels ungdomskultur (ungdomar) samt mötet dem emellan. Med dessa frågeställningarna hoppas vi kunna infria vårt syfte:

- 1) Hur ser ungdomsarbetsare på ungdomar och ungdomskultur?
- 2) Hur ser ungdomsarbetsare på kommunikation?
- 3) Vilket är det professionella förhållningssättet i arbetet?

2. TEORETISK BAKGRUND

Vi har i detta kapitel valt att klargöra de centrala begrepp som ligger till grund för vår studie. Till en början vill vi redogöra för hur det sociala arbetet, med inriktning på socialpedagogiken, är en viktig del av vår studie. Det sociala arbetet måste ligga som grund för att förstå det ungdomsarbete som bedrivs samt mötet som figuren visar (se föregående sida). För att studera detta möte mellan ungdomsarbetare och ungdomskultur måste vi även redovisa för en del av den befintliga forskningen som finns inom ungdomskultur. Dessa två fält ligger som grund för vårt sätt att betrakta ungdomskulturen som ett språk och kommunikationsmönster. Vi anser att ungdomsarbetaren genom interaktion med ungdomar och ungdomskultur kan öppna för nya kommunikationsarenor och vidgade kommunikationsmöjligheter.

2.1. SOCIALT ARBETE

Enligt Johanson (1994) bör en professionell inom det sociala arbetet vara utrustad med många olika kunskaper och egenskaper för att kunna bli framgångsrik. Han menar att en grundförutsättning är tilltro till möjligheterna att förändra och påverka människors livsvillkor, deras närmiljöer och samhället i sin helhet. Om den professionelle har en positiv uppfattning, med tilltro till möjligheterna till förändring och utveckling, är chanserna större för att åstadkomma ett bra resultat i arbetet. Johanson (a.a.) anser vidare att man som professionell inte kan vara av pessimistiskt karaktär då han/hon får svårt att utföra sina uppgifter. Om den professionelle har en negativ inställning, med bristande tilltro till den unges möjligheter, minskar chanserna för bra resultat.

I fortsättningen kommer vi att begränsa det sociala arbetet till att använda oss av socialpedagogik. Detta för att socialpedagogiken innehåller centrala begrepp så som kommunikation, dialog och interaktion som är en stor del av vårt arbete.

Berglund (2000) menar att ett socialpedagogiskt förhållningssätt berör det som händer i den sociala sfären och bygger på att socialarbetaren använder sin livssituation och motivation som utgångspunkt och kraftkälla.

Madsen (2001) anser att den professionella socialarbetaren bör ha som mål att sätta andra människor i rörelse och skapa en allmänmänsklig utveckling. Socialpedagogen

behöver en interaktiv kompetens som innehåller både en kommunikativ och en social kompetens. Villkoret för ett samtal är att den professionella erkänner den andre som en person som är lika som jag *men* även att samtalet är ett möte med den som är annorlunda än jag.

Enligt Buber (2000) kan en äkta dialog inte föras om det inte sker ett verkligt möte mellan de inblandade. Förutsättningarna för att ett sådant möte ska kunna ske är för det första att det *sken*, det vill säga de föreställningar vi har om den vi samtalar med, inte tränger sig emellan och förstör mötet. Den andra förutsättningen är att man måste kunna se den man samtalar med som han/hon är i sin helhet, sitt *väsen*. För det tredje gäller det att inte påtvinga någon sina egna tankar samtidigt som man kan uttrycka sina äkta känslor. För att kunna föra ett äkta samtal måste man se sin samtalspartner som en person och inte som ett objekt.

Enligt Johanson (1994) är det viktigt att kontakten mellan de unga och de professionella är av personlig karaktär. Med detta menas att man bör mötas öga mot öga, samtala med varandra och träffas, inte bara på den professionelles villkor. Han menar att de unga behöver uppmuntran och stöd från den professionelle och att detta sker bäst när de möts i den unges egna miljöer.

Vi anser att för att förstå ungdomskultur måste man förstå ungdomar och därför är det nödvändigt att ungdomsarbetare har denna förförståelse och kunskap som grund för kommunikation på ungdomskulturens arenor.

2.2. UNGDOMSKULTUR

Enligt Fornäs (1989) är ungdomskultur en kultur som infaller bland ungdomar som inte längre är barn men ännu inte heller är vuxna. Vidare menar han att ungdomskultur är starkt förknippad med socialisation då människor formas och utvecklas hela livet med betoning på ungdomstiden. Detta präglar ungdomskulturen på ett uppenbart och djupgående sätt och tar uttryck i kommunikation med samhället och ungdomsarbetare.

Sernhede (1984) anser att begreppet ungdomskultur refererar till de kulturella arenor som ungdomen befinner sig på med avseende klass, kön och etnicitet. Han menar att ungdomskultur är den form de materiella och sociala förhållandena kommer till uttryck på.

Lalander och Johansson (2002) skiljer mellan ungdomskultur i singularis och ungdomskultur i pluralis. De menar att ungdomskultur (i singularis) innefattar de stilar, värden och ideal som idag finns representerade i medier och i ungdomars verksamheter under en bestämd tidsperiod. När de beskriver ungdomskultur (i pluralis) betonar de olikheter som finns mellan grupper av ungdomar i fråga om stil, ideal och genre.

Det finns en mängd forskning och teorier inom ungdomskultur, vi har dock valt att fokusera på två välkända riktningar inom ungdomsforskning som ligger till grund för att förstå interaktionen mellan ungdomsarbete och ungdomskultur. Dessa två riktningar är Birminghamskolan och den västtyska socialisationsteorin som tillsammans utgör grunden för dagens forskning av ungdomskultur.

2.3. BIRMINGHAMSKOLAN

Begreppet "Birminghamskolan" har sina rötter i "Cultural Studies" från 1970-talets England där det producerades en lång rad studier av ungdomskultur vid "Centre for Contemporary Cultural Studies" (CCCS). De tidiga forskarna ägnade sig mest åt att studera aspekter av klasskampen i välfärdssamhället och visa hur den bestämmer den ungdomskultur som råder och inte i första hand ungdomskultur som ungdomsfenomen. Fornäs, Lindberg & Sernhede (1994) menar att forskarnas viktigaste bidrag till förståelsen av subkulturerna är att de relaterar kulturens yttre stilar (kläder, musik, frisyrier) till sociala processer och konflikter i hela samhället. Johansson, Sernhede & Trondman (1999) menar att stilarna blir begripliga som meningsbärande strukturer om de placeras in i sitt sociala, kulturella och existentiella sammanhang.

Willis (1983) studie om arbetarkillar i skolan visade hur den reproducerar de bestående klassförhållandena. Hans viktigaste resultat är att de normer och livsstilar som utvecklades i skolan inte var något annat än en förberedelse för den kultur arbetarna utvecklade på verkstadsgolvet för att uthärda det manuella arbetet.

Hebdige (1988) kom att bryta ny väg inom Birminghamskolan genom sin analys av punken. Hans studier ersatte de tidigare förklaringsmodellerna inom CCCS genom att ta hänsyn till begreppen *ras* och *stil*. Enligt honom går inte punken att förstå utan att den sätts i samband med expansionen av rastafari- och reggaemusiken.

2.4. DEN VÄSTTYSKA SOCIALISATIONSTEORIN

Den västtyska socialisationsteorin ingår i en teoririktning som vidareutvecklade marxistiska idéer inom Frankfurterskolan. Socialisationsforskarna intresserar sig för hur barnet, som växer upp i familjer och i institutioner, fostras till att bli en samhällelig varelse genom att tillägna sig vardagslivets normer, förhållningssätt och tankeformer.

Ziehes (2003) forskning bidrar till att en narcissistisk diskussion tar fart genom hans teori om socialisationstyper. Han menar att mödrar binder sina barn starkt till sig för att klara sin egen osäkerhet medan fadersauktoriteten tenderar att försvinna vilket leder till en faderslös generation. Förändringarna, som skapas av en ökande reproduktion i samhället, menar han tar människan i anspråk. Skolan och daghem tar över stora delar av uppfostran och massmedias idoler blir förebilder och identifikationsobjekt i föräldrarnas ställe. Ziehe (a.a.) menar att kamratgruppens betydelse ökar när den nya socialisationstypen tar över.

Det finns både likheter och skillnader mellan socialisations- och subkulturforskarna. Det som ligger till grund för båda är dels marxismen, dels ett samhällskritiskt perspektiv. En skillnad är att Birminghamforskarna undersöker de kulturella teckensystemen medan de västtyska forskarna tränger sig in i individens psyke och sociala relationer.

2.5. SOCIALT ARBETE OCH UNGDOMSKULTUR

För att försöka förstå mötet mellan ungdomsarbetare och ungdomskultur (se vår figur sid. 8) har vi använt oss av Paynes (2002) kommunikationsteori. Vi menar att ungdomsarbetaren genom interaktion med ungdomar och ungdomskultur kan öppna för nya kommunikationsarenor eller vidgade kommunikationsmöjligheter. Som figuren visar är det i mötet dem emellan som en kommunikation blir möjlig genom ett gemensamt språk. Tillsammans i mötet kan de båda bidra med en dialog till det övriga samhället.

Payne (2002) menar att kommunikationsforskningen innefattar en förståelse av hur människor använder språket på individnivå och i sociala situationer för att ge mening åt specifika uppfattningar om världen. Han utgår från att språket är en social produkt och en process som formar sociala strukturer och sociala tolkningar. Språket kan vara ett

maktredskap då man vill få andra att acceptera den bild av världen som man själv har.

Payne (a.a.) menar att det vid kommunikation finns både en sändare och en mottagare av budskap. Den som är mottagare reagerar på budskapet och kan välja att antingen acceptera eller förkasta det. En professionell bör vara medveten om hur klienterna reagerar på hans/hennes kommunikation. Mottagaren kan med hjälp av verbal eller icke-verbal kommunikation svara på budskapet.

Johanson (1994) menar att det sociala ungdomsarbetets framgångar beror på de vuxnas förmåga till inlevelse och tilltro till ungdomarna. Han belyser dock det problem som kan uppstå vad gäller självuppfyllande profetior. Förenklat innebär det att enskilda individer och hela grupper har en tendens att uppträda som de förväntas göra.

3. METOD

Vi har tagit vår utgångspunkt i samtal med ungdomsarbetare för att i deras berättelser försöka få svar på vårt syfte och våra frågeställningar. Vi var intresserade av informanternas beskrivning av mötet med ungdomar och ungdomskultur.

I detta kapitel tar vi upp hur vi valt att arbeta med vår studie, vilka ställningstaganden vi har konfronterats med samt vilka metoder vi valt för vår undersökning. Vi beskriver hur vi gått tillväga, hur vi har gjort vårt urval och vi för en etisk diskussion.

3.1. VAL AV METOD

Som vi tidigare nämnt har vi studerat och försökt förstå begreppen socialt arbete samt ungdomskultur. Vår förförståelse är dels av vetenskapliga och teoretiska slag, dels att vår egen ungdomstid inte är alltför långt borta även om det sker mycket i samhället och att vi inte längre känner igen oss i dagens ungdomar. Denna förförståelse är central i vår studie och är nödvändig för vårt tolkande hermeneutiska synsätt i forskningsarbetet med informanterna kring mötet med ungdomar och ungdomskulturen.

För att försöka infria vårt syfte och våra frågeställningar har vi valt att använda oss av intervjuer med ungdomsarbetare. Vi som människor kan inte vara helt utan förförståelse men som forskare kan vi eftersträva en öppenhet i förhållande till den studerade verkligheten. Detta förutsätter att vi själva gör oss medvetna om och synliggör de föreställningar som vi har innan vi påbörjar vår undersökning (jfr Eliasson, 1995).

Intervjuerna har ägt rum på informanternas arbetsplats, vilket har gett oss en god bild av arbetsplatsen, där de genomförts i rum som är speciellt avsedda för samtal. Stämningen har varit positiv och lättsam vilket lett till att intervjuerna gett oss många nya tankar och idéer. Responsen vi har fått har varit positiv, informanterna är nyfikna på resultatet och vill ha ett eget exemplar när vi är klara. Efter intervjun talade informanterna om att det var utvecklande och utmanade att delta då de fick tillfälle att själva reflektera över ungdomskulturen på ett sätt som de sällan gör.

Metoden intervju har vi valt efter att ha tagit intryck av hermeneutiken vars nyckelord är *förståelse* och som med öppna frågor som ger informanten utrymme att själv

styra och påverka intervjuens utveckling (jfr Repstad 1999). Vi har använt oss av vår förförståelse när vi tolkat och analyserat intervjuerna. Utan vår förförståelse av ungdomskultur hade vi inte kunnat genomföra intervjuerna då de begrepp som informanterna använde sig av förutsätter en förförståelse. Det faktum att vi är relativt nära i ålder till ungdomstiden har gjort att vi känt igen de nya begrepp som framkommit i analysen till exempel "onlineidentitet". Vi anser att vårt igenkännande och vår förförståelse underlättat tolkningen av intervjuerna samt gjort den mera rättvis (jfr Thurén, 1996).

3.2. INTERVJUGUIDE

Vid utformandet av vår intervjuguide har vi försökt ställa frågor av sådan art att vi kunnat få svar på vårt syfte och våra frågeställningar. Avsikten med intervjuguiden var att vi ville strukturera intervjun så att alla intervjupersoner skulle få möjlighet att svara på frågor inom samma frågeområden (jfr Repstad, 1999).

Tanken med vår intervjuguide har varit att använda den som mall vid samtalsintervjuerna för att få en bra dialog kring frågeområdena. Vi antog dock att våra informanter skulle ha en liknande utbildningsbakgrund som vi men under intervjuerna visade det sig att så inte var fallet. Därför tror vi att vårt språk i intervjuguiden var präglad av vår förförståelse och på så sätt blev främmande för en del informanter.

Vår intervjuguide ligger som bilaga 1.

3.3. URVAL AV INFORMANTER

Vi har valt att intervjua ungdomsarbetare och samtala kring ungdomskultur, kommunikation samt professionalitet. Vi tog kontakt med ungdomsarbetare inom ett brett yrkesfält för att vi skulle kunna bilda oss en uppfattning om hur synen på mötet ser ut i de olika yrkesgrupperna. Vi har intervjuat tre poliser, tre fältsekreterare, en pastorspraktikant, en specialpedagog, en ungdomsstödare samt två behandlingssekreterare. Våra informanter är sju män och fem kvinnor dock räknar vi dem som sex intervjutillfällen. Vi har alltså haft dels enskilda intervjuer, dels gruppintervjuer. Vi kommer i fortsättningen benämna dessa som samtalsintervjuer då de var utformade

mer som ett samtal med dialog än som en intervju.

Vi kontaktade informanterna via telefon och mail då vi frågade dem om de var villiga att ställa upp på en samtalsintervju och vi informerade om vårt syfte med studien. Efter att de gått med på att ställa upp bestämdes tid och plats för samtalsintervjun som varade i ungefär en timme. Vi ansåg att platsen kunde påverka samtalet och ville att det skulle vara ett ställe där informanten kände sig bekväm. Vi valde därför att låta informanterna själva välja plats för samtalsintervjun (jfr Repstad, 1999).

Innan intervjutillfället skickade vi frågeguiden till informanterna. Detta gjorde vi till samtliga informanter förutom ungdomsstödjaren (Petter) som var den första. Vi märkte under detta samtal att det hade varit en fördel om han fått veta frågeområdena i förväg. De efterföljande informanterna fick därför ta del av frågeområdena innan intervjutillfället.

Vi har inte haft några problem med att få tag på informanter utan de vi kontaktade var villiga att ställa upp. Informanternas inställning till studien har varit positiv. Vi tror att resultatet skulle kunnat se annorlunda ut om informanterna varit mer tveksamma till att delta då vi tror att öppenheten i samtalen hade kunna påverkats.

3.4. ETIK

I vår studie har vi följt Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådets (HSFR) etiska regler. Det finns fyra krav som ska efterföljas 1) informationskravet 2) samtyckeskravet 3) konfidentialitetskravet och 4) nyttjandekravet. Kravet på att ge information har vi följt genom att informera informanterna om deras frivillighet och deras rätt att avbryta deltagandet. Då det gäller en aktiv medverkan (genom intervjuer) skickade vi information i förväg. Kravet på samtycke har uppfyllts då vi hade en dialog med informanterna även efter intervjutillfället. Vad gäller konfidentialitetskravet har vi valt att inte nämna informanternas riktiga namn, däremot har vi valt att berätta vilken yrkestitel och kön de har. Vidare uppfyller vi nyttjandekravet då vi inte har någon avsikt att använda det insamlade materialet till något annat ändamål än det som vår studie avser. Vi har som intention att förstöra allt material som gör att man kan identifiera våra informanter. De band som spelades in kommer att förstöras samt den information som finns på dator kommer att raderas. (<http://www.vetenskapsradet.se>)

3.5. BEARBETNING AV INTERVJUER

Under samtalsintervjuerna har en av oss fört anteckningar medan den andra har lett samtalen. Vi lyssnade båda uppmärksamt så att vi kunde utesluta vissa frågor om vi tyckte att informanterna redan hade besvarat den. Då vi ville förtydliga deras svar ställde vi om vissa frågor för att klarifiera att vi uppfattat dem rätt.

Vi har valt att banta våra samtal, detta för att kunna sammanfatta dem på ett rättvist sätt. Samtliga informanter har godkänt att bandspelare använts. Vi tyckte att fördelarna med att använda en bandspelare var övervägande positiva då man får med allt det som sägs. Den som inte antecknade fick vara extra uppmärksam på det icke-verbala det vill säga gester och ansiktsuttryck då bandspelaren inte får med detta (jfr Repstad, 1999).

Efter samtalen ställde vi samman all den information som intervjun gett till en sammanfattning. Vi har valt att inte skriva ut dem ord för ord då all information inte var aktuell. Vi valde däremot ut vissa bitar som vi ansåg viktiga och dessa bitar är ordagrant citerade.

Vi kom överens med informanterna om att de inte behövde godkänna sammanfattningen av intervjun. Istället bestämde vi att ett färdigt exemplar av uppsatsen kommer att skickas till dem efter opponeringen.

3.6. STUDIENS TILLFÖRLITLIGHET

Våra informanter består av sju män och fem kvinnor. Vi ville ha en jämn könsfördelning så att resultatet inte skulle byggas upp av enbart män eller kvinnor. Vi har dock inte fokuserat på detta i resultatet utan valt att i stället titta på den syn på ungdomar och ungdomskultur som finns i de olika yrkeskategorierna.

I vår studie har vi ansträngt oss noga för att redovisa på ett korrekt sätt hur vi har gått till väga vid insamlandet av material. För att undvika fallgropar som leder till att vi inte studerar det vi avser att studera är begreppsliggörandet vid hanteringen av begreppen för att möta empirin central. Detta möte är betydelsefullt för validiteten för studien. En viktig del av validiteten syftar till att vi har skapat begrepp utifrån den empiri vi fick genom samtalen. Den yttre validiteten i vår studie är att vi ingår i ett redan befintligt forskningsområde. Vi kommer med nyheter som kan kännas igen via begrepp och

modeller som kan bli till ett språkligt möte med våra vetenskapskollegor (jfr Thurén, 1996).

Vi är medvetna om att denna studie delvis skulle kunna innebära att resultatet blev något annat om någon annan genomfört studien. Likheter i teorianvändning, utbildningsbakgrund, förförståelse och kunskapsintresse med mera skulle dock antagligen kunnat innebära att resultatet skulle ha blivit likartat. Informanternas egna bakgrund har även inneburit att de besvarat våra frågeställningar utifrån sina begreppskunskaper, förförståelse och utifrån sin erfarenhetshistoria.

3.7. GENERALISERBARHET

Att dra några generella slutsatser utifrån vårt resultat av samtalsintervjuer med sex ungdomsarbetare är naturligtvis inte möjligt. Däremot kan vår studie komma med nya tankar och inspirera till fortsatt forskning inom detta område.

Vi tycker inte det i allmänhet är försvarbart att man generaliserar kunskap om människor, deras upplevelser är individuella. Vi anser att det inte går att generalisera vårt resultat då det inte är av statistisk art (jfr Berglund, 2000).

4. ANALYS –

UNGDOMSARBETARES REFLEKTION KRING UNGDOMSKULTUR

I detta kapitel kommer vi att förklara den valda metoden för vår analys, beskriva informanterna samt samtalsintervjuerna. Vi kommer även att kommentera det vi anser är det viktigaste i varje samtalsintervju.

4.1. ANALYS AV SAMTALSINTERVJUERNA

Vi har valt att analysera vårt insamlade material för att få en djupare kunskap om mötet mellan ungdomsarbetare och ungdomar. Analysens syfte är att hitta mönster i uppfattningen om synen på mötet samt kategorisera det insamlade materialet (jfr Patel & Davidson, 1994).

Som vi tidigare nämnt har vi valt att sammanfatta våra samtal med ungdomsarbetare för att sedan kommentera dem utifrån egna reflektioner. Ur samtalen har vi försökt urskönja ord, vändningar och utsagor om verkligheten. Vi har även försökt urskilja teoranknutna begrepp för att hitta kategorier att analysera efter. Detta sätt att analysera var totalt nytt för oss men vi fann det tänkvärt i och med att det inspirerade oss till hur man kan koppla de teoretiska begreppen med de kategorier vi urskiljt i samtalen. Det bästa med att vara student är att det är tillåtet att pröva sig fram med olika tillvägagångssätt då detta är en del av utbildningen. Vi ser vår uppsats som en del av processen av lärandet för att bli bättre socialpedagoger.

4.2. INFORMANTERNA

Petter - ungdomsstödare i ett ungdomsprojekt

Malin - specialpedagog på Komvux

Mia, Pelle och Oskar - fältassistenter

Hannes - pastorspraktikant

Kjell, Lars och Sofia - poliser

Karin och Sara - behandlingssekreterare

Informanternas namn är fingerade.

4.3. SAMTAL KRING UNGDOMSKULTUR

Vi kommer i detta kapitel att redovisa sammanfattningar av informanternas berättelser och därefter kommenterar vi det som är karaktäristiskt för de olika utsagorna. De ord vi vill förklara ytterligare har vi satt med asterix.

PETTER – Klipp er och skaffa ett jobb!

Petter arbetar på ett ungdomsprojektet som har som mål att stödja ungdomar i sin strävan att uppnå en meningsfull sysselsättning i form av arbete, arbetsträning eller utbildning. Målgruppen för projektet är ungdomar mellan 16-25 år som har ekonomiskt bistånd.

Petter har en utbildningsbakgrund inom statsvetenskap, journalistik och statistik. Han ser en poäng i att han kommer från en annan utbildning än de traditionella ungdomsarbetarna då han anser att personen och dess personlighet kan spela roll om en människa är rätt för arbetet, inte bara utbildningen.

Petters syn på ungdomar och deras kultur präglas av det arbete han utför. De ungdomar han möter mestadels är de som går på ekonomiskt bistånd och som befinner sig i en utsatt situation. Han träffar och samtalar enskilt med dem om deras väg till sysselsättning. Han tycker att ungdomskulturen är en del av uppväxten och han anser att alla ungdomar är involverade i någon form av ungdomskultur. Han menar dock att han inte ser ungdomskulturen i sitt dagliga arbete då han arbetar enskilt med ungdomarna under planerade träffar.

Mitt jobb är ju på nått vis att eh eh, få ur dem ur den här subkulturen får man väl säga och att de liksom ska, ska bli vuxna och ah ah, ska klippa sig och skaffa ett jobb liksom.

När vi frågar om begreppet ungdomskultur svarar Petter att han i första hand tänker på musik. I sitt arbetet ser han hur destruktiv ungdomskulturen kan vara för ungdomarna. Vidare tänker han mycket negativt kring ungdomskultur när det gäller droger och kriminalitet.

Petter anser att ungdomarna blir budskapsbärare av bland annat musik och kläder och menar att det finns ett budskap i deras kläder och prylar. Han tror att ungdomarna vill

visa och känna tillhörighet till gruppen och att budskapet i ungdomskulturen är en del i ett identitetsskapande där de prövar sig fram. Petter tänker efter en stund och säger sedan: ”Jag vet inte vad de vill säga men till mig säger de: Hej, hej jag håller på här och växer upp då, skapar mig en identitet liksom.”

Vidare säger han att han inte påverkas av ungdomskulturen mer än på humöret när han möter ungdomarna i arbetet. Han gör inte någon skillnad på flickor och pojkar inom ungdomskulturen, enligt honom delar de samma ungdomskultur. Petter har mycket enskilda samtal med ungdomar och det stora samtalsämnet är oftast ekonomi. Det professionella förhållningssättet i Petters arbete är att han ständigt arbetare under sekretess som han anser blir synlig i kommunikationen med ungdomarna. På frågan på vad ett bra samtal är svarar han:

Ah, hehehe, jo men det är väl, ett bra samtal är väl, jag vet ju oftast ungefär vad jag vill få sagt då och, och sen är det väl nånstans då att jag, att jag märker att det har gått fram liksom, de hehe, det är ett bra samtal.

Petter är något skeptisk inför framtiden när det gäller de ungdomar han arbetar med. Han ser en risk för dem som går på ekonomiskt bistånd, att de ska fastna i det låga tempo som ofta blir en konsekvens av att gå på bistånd och inte ha en meningsfull sysselsättning. När vi frågar Petter om han ser något positivt som dagens ungdomar kan bidra med till det nya samhället svarar han: ”Jaaaa (utdraget) det får vi hoppas verkligen men jag, jag, jag, det vet jag inte faktiskt, fast man, ah, jag vet inte om jag är realistisk eller pessimistisk. Men det är ju fortfarande hög arbetslöshet.”

Eftersom Petter har en annan utbildningsbakgrund än hans kollega frågade vi vilka kompetenser han anser är nödvändiga för arbetet. Han tar upp det faktum att han inte är socionom och kan därför känna att han saknar en del verktyg för att arbeta med ungdomar exempelvis förmågan att teoretisera. Vi lyfte då frågan om en ungdomsarbetare bör vara allmänbildad och han svarade med glimten i ögat: ”Ja, lätt för mig kanske att säga, jag är ju ganska allmänbildad, hehehe. Ja, det tror jag alltid är bra att vara när man jobbar med barn liksom, det är ju en fördel.”

KOMMENTAR:

Petter problematiserar mycket kring ungdomar och ungdomskultur. Han tänker först och främst på problemen droger och kriminalitet då han i sitt arbete ser hur destruktiv ungdomskulturen kan vara. Han ser ungdomar som budskapsbärare av bland annat musik och att de med sina kläder och prylar vill visa och känna tillhörighet till gruppen. Enligt Petter använder ungdomar sig av ungdomskulturen för att hitta och skapa en identitet. Petter arbetar mycket under sekretess när han genom enskilda samtal ska vägleda ungdomar till sysselsättning.

MALIN – Vänder och vrider på ungdomskulturen!

Malin arbetar med ungdomar på komvux och har en socialomsorgsexamen. Hennes arbete är uppdelat i två delar, dels har hon lektioner på omvårdnadsprogrammet, dels är hon specialpedagog för de elever som behöver extra stöd i undervisningen.

Malin tycker att ungdomskultur innefattar normer, värderingar, kläder, språk, uttrycksmedel, ja allt som hör ungdomar till. Hon tänker även på de specifika grupperna inom ungdomskultur såsom raggare, nazistiska och antinazistiska organisationer samt djurrättsorganisationer.

Man ser ju om det kommer in en raggare eller då, fast då det kanske är mycket fördomar som ligger bakom också att man kanske läser av en person utifrån klädsel och kroppsspråk och så och sen tror man att den ska vara på ett visst sätt, det kan ju också bli negativt.

Malin menar att det är stor skillnad mellan de flickor och pojkar som hon möter i sitt arbete. Pojkar kan idag vara mer feminina och ha mer feministiska åsikter än vad den traditionella mansrollen tidigare har tillåtit. Flickor har i dagens samhälle större prestationskrav och är mer prestationsinriktade än vad Malin upplevt tidigare. Detta ser hon som en negativ utveckling för flickorna då det kan leda till matmissbruk och en ökad risk för utbrändhet.

Malin menar att ungdomstiden är en tid då ungdomarna försöker skaffa sig en

identitet inför vuxenlivet. Hon anser att ungdomskulturen kan vara en hjälp i identitetsskapandet genom att ungdomarna får en sammanhållning och kommer in i ett sammanhang där de får utvecklas som människor. Däremot ser hon en risk med detta då kulturerna kan dra ner ungdomarna i en negativ utveckling med droger och kriminalitet.

Ungdomstiden är väl en tid som man försöker skaffa sig en identitet och hitta vem man är inför vuxenlivet, vem är jag och eh, så att på nått sätt handlar väl olika ungdomskulturer om att hitta vem den här identiteten.

Malin ser budskap i att ungdomar piercar och tatuerar sig. Hon menar att modet bland ungdomarna innebär dels att de har på sig något för att det är coolt (exempelvis porrlogotyper såsom Playboy), dels att de har tagit till sig budskapet och vill föra det vidare. Hon ser symbolerna som ett språk och ett sätt att förmedla någonting till andra ungdomar eller till samhället i övrigt. Hon funderar på om ungdomarna verkligen är medvetna om betydelsen av allt de har på sig eller är de bara offer för marknaden?

I vissa fall kan man se det som ett språk, de vill berätta något, förmedla något. Andra gör det omedvetet för att alla andra gör det vilket i och för sig också är ett språk. Man pratar ju ändå med hela sin kropp och hela sitt utseende, och kläder och allting.

Enligt Malin är ett bra samtal när det sker på bådars premisser. Hon menar att det bör bli en dialog, där båda parter får komma till tals, ett ömsesidigt samtal där båda blir förstådda. Hon vill helst sitta ner i lugn och ro och prata med sina elever, göra samtalet individuellt utifrån varje individ. Hon vill även kunna vara flexibel och känna av när eleven vill prata med henne. Hon säger: ”Just att man då låter varandra höras och eh, och att man gör det utifrån de individuella förutsättningarna.”

Malin tycker att det kan vara positivt att vara allmänbildad då det kan underlätta i arbetet. Dock finns det vissa situationer när det kan vara en fördel att vara okunnig så att man kan ta reda på saker tillsammans med eleven i ett pedagogiskt syfte.

Vi frågade Malin om hon påverkas av ungdomskulturen och hon svarade att hon självklart gör det. Hon tror att många är rädda för ungdomskulturen men att den inte är så farlig som många tror. Hon säger: ”Man har i många led sagt att detta är den sista

ungdomsgenerationen sen kommer världen att gå under, men så har det ju aldrig blivit.”

Ungdomskulturen bidrar till väldigt mycket i samhället genom att ungdomar ifrågasätter rådande samhällsnormer. Malin avslutar med att man bör ha en bra förståelse för ungdomarna och säger: ”Jag lever för mina elever, det är alltså eeh, det är på grund utav dem jag gå till jobbet överhuvudtaget.”

KOMMENTAR:

Malin tar upp problemen med alla de krav som ställs på dagens ungdomar, i detta ser hon en ökad fara för utbrändhet. Malin reflekterar kring att ungdomar piercar och tatuerar sig för att förmedla ett budskap men att hon tror att ungdomar har blivit objekt för samhället istället för subjekt. Malin anser att hon har ett pedagogiskt förhållningssätt vilket innebär att hon vill att mötet mellan henne och ungdomarna ska vara ömsesidigt.

FÄLTENHETEN – Subkulturernas väktare!

Pelle, Oskar och Mia är fältassistenter som är anställda av socialtjänsten och de arbetar med ungdomar mellan 13-20 år. Arbetet innehåller endast frivilliga ungdomsinsatser och grunden för fältarbetet är den uppsökande verksamheten inom olika ungdomsmiljöer såsom skolor, fritidsgårdar och ute på stan.

Pelle, Oskar och Mia ser ungdomskulturen som något positivt, alltifrån att ungdomarna behöver friställa sig sina föräldrar och skapa sig sin egen stil till att de vill komma ifrån för mycket påverkan från samhället.

Deras unika språk, på något sätt, som de vill förmedla. Vad det kan betyda för den enskilda individen med ungdomskulturen, det kan vara räddningen för vissa liksom (..) att komma med i en grupp, få uttrycka vissa saker och få liksom bli sedd o så där - Pelle

De tar även upp de skapande processer som finns i ungdomskultur som något positivt exempelvis när det gäller killar som ägnar sig åt ”hiphop”. Killarna skriver egna texter där de vill säga något om orättvisor för att i slutändan kunna påverka samhället.

På fritidsgården får ungdomarna ramar och regler när det gäller vad de får och inte får

skriva om.

På individuell basis så stärker de sina identiteter nått enormt en del av de här killarna i att de blir sedda i detta - Oskar

Då har man ändå fått någon sorts vuxennorm ändå av vad som är ok och inte, så då vet man ju när man går över gränsen - Mia

Det som däremot kan vara negativt med ungdomskulturen är att man glorifierar droger och skapar en negativ kvinnoosyn genom att MTV gör speciella program exempelvis ”Pimp weekend”¹. Det negativa görs till något coolt.

De ser ett budskap i ungdomarnas kläder och kroppsspråk, de vill signalera något med symboler. Detta anser de hänger ihop med konsumtionen då vissa saker handlar om att företag vill tjäna pengar och trenderna inte längre kommer underifrån. Ungdomarna blir objekt och inte subjekt genom att det säljs saker till dem som de använder för att föremedla något och för att inte hamna utanför.

Sen är det inte alltid ungdomarnas egna uttryck som det kommer ifrån själva utan det är den här konsumtionsdelen att det är faktiskt vuxenvärlden som tjänar pengar på ungdomarna genom att låta dem tro att de gör lite fräckt, lite fräcka men det är vuxenvärlden som tjänar pengar på dem egentligen, bara - Pelle

Pelle, Oskar och Mia ser en skillnad mellan killar och tjejer då killarna syns mer i det offentliga rummet. Tjejerna finns mest i bakgrunden speciellt inom hiphopkulturen. Däremot är det mer jämlikt inom grupper som vegan och straight edge².

De tror inte att alla ungdomar är medvetna om att de är med i eller ägnar sig åt en viss ungdomskultur. På frågan om varför ungdomar ägnar sig åt ungdomskultur svarar Pelle: ”ja, hehe, vad ska de annars göra? Heheh...”

De tror även att det är ett sätt för ungdomarna att skapa sig en identitet. En ny trend som de sett ökat de sista åren är att man skapar sig en identitet via nätet, man har så att säga en ”onlineidentitet”.

¹ Med detta begrepp syftar de på att MTV visar musikvideos, program samt intervjuer som har ett kvinnoförnedrande budskap.

² Straight edge är en åsikt och en renlevnadsfilosofi som har sitt ursprung i hardcore-punken.

Pelle, Oskar och Mia tror att de påverkas av alla människor och då självklart även av ungdomarna. Fältassistenterna använder sig av ungdomarnas språk för att visa att de lyssnar på dem och att de "hänger med".

De ser ungdomskulturen som en spegel av det övriga samhället och det är där man ofta ser symtomen. De tror att ungdomarna försöker kommunicera med vuxenvärlden men att de vuxna är för dåliga på att lyssna och att svara.

De anser att ett bra samtal är när ungdomarna blir sedda och får prata om vad de vill, att de blir bekräftade. Pelle, Oskar och Mia betonar även att det är viktigt med roliga upplevelser tillsammans med ungdomarna och det är då samtalen kommer spontant.

....och så kan det vara även med möten, samtalsmöten, att det behöver inte vara det mötet som känns eller på pappret känns som det bästa utan det kan va nått litet som har kommit fram som var väldigt viktigt, kanske bara nämndes kort och de blev sedda i det i en liksom blick eller mening så men ändå så så så betyder det mötet och det samtalet mycket mer än när man pratar liksom strukturerat - Oskar

När vi pratar om framtiden säger de att det inte kommer att bli någon större skillnad mot dagens samhälle när ungdomarna tar över. Ungdomarna kommer att lära sig de koder som är nödvändiga för att klara av att vara vuxen. Skillnaden kommer inte att bli så stor som man kan tro utan ungdomarna kommer att likna sina egna föräldrar.

Pelle, Oskar och Mia tycker att alla ungdomsarbetare bör vara allmänbildade för att känna till det som rör dem och för att kunna spegla dem.

Ta konflikten i Mellanöstern som exempel. Det är bra att ha kunskap om olika kulturer för att kunna skapa en relation till de ungdomarna med invandrarbakgrund och deras familjer. Däremot kan det vara bra i vissa situationer att inte ha kunskap om något så att ungdomen får lära oss - Mia

Pelle, Oskar och Mia vill kunna slå hål på myter och lära ungdomarna att det inte är på det sätt som de oftast tror utan kanske på ett annat sätt. Avslutningsvis säger Pelle, Oskar och Mia att de arbetar med sin personlighet och använder sig själva som redskap i sitt arbete. I professionen ligger det att inte bli provocerad av ungdomarna.

...när vi ser en ungdom som har misshandlat någon annan, eh, så ska vi försöka ändå hålla, man, man, man kan ju känna saker man kan tala om för den att det är helt fel samtidigt får man inte döma den personen framåt så - Oskar

KOMMENTAR:

Pelle, Oskar och Mia verkar vara väl insatta i den ungdomskultur som finns runtomkring dem och de ser ungdomskulturen som något positivt där ungdomar stärker sin identitet genom skapande processer. De ser ungdomskulturen som en spegel av det övriga samhället där symptomen syns. De tycker att ungdomarna försöker kommunicera med samhället men att de vuxna inte uppmärksammar dem. Pelle, Oskar och Mia arbetar medvetet med att skilja på handling och person för att visa att de står kvar för att undvika att ungdomarna vänder dem ryggen.

HANNES – Frikyrkoknutte!

Hannes arbetar som pastorspraktikant inom en frikyrka. Han har läst religionsvetenskap i två år på Universitetet i Göteborg och kommer att avsluta sina studier med ytterligare två års studier vid Teologiska Högskolan i Bromma. Men detta kommer att ske först efter att han avslutat sina två års praktik i församlingen.

Hannes tycker att ungdomskulturen är en tid då man bryr sig mycket om vad kompisarna tycker och tänker. Vidare säger han att problemet med gruppsytryck är stort och att ungdomarna har ett stort behov av att visa vem man är genom yttre saker. Det är en egocentrerad tid och man har ett stort behov av att synas. Detta kan vara negativt då ungdomarna blir beroende av vad andra tycker.

Det kan även vara positivt att ungdomarna genom ungdomskulturen frigör sig från föräldrarna och går mer till att vara med kompisarna. De bryr sig mindre om vad föräldrarna tycker och mer vad kompisarna tycker för att till slut (vid äldre ålder) bryr sig mer om vad de själva tycker.

Hannes skiljer på killar och tjejer i ungdomskulturen då han tycker sig se att pornografin är mer påtaglig bland killar än bland tjejer. Däremot är tjejerna mer fixerade vid mode då det kan finnas en risk att de bli retade om de inte har rätt kläder.

Hannes menar att ungdomarna tror att de är vuxna men i själva verket har de ganska långt kvar. De tror att de kan klara av saker och sen inser de att de inte gör det. Men till slut vet Hannes att ungdomarna kommer att klarar av det galant.

Oj, vad de tänker bra saker, alltså man de känns så vuxna i vissa, vissa situationer o sen så kan de helt vända sida och så tycker man ahha, vad barnsliga de är egentligen. Alltså, de, man pendlar mellan barn och vuxen liksom och det är nått sorts konstigt mellanting där.

Hannes påverkas av ungdomarna genom sitt arbete. Han har mycket samtal med dem och blir ibland ifrågasatt vilket han ser som något positivt då han måste tänka till. Han tycker att ungdomarna ger roliga perspektiv till tillvaron och han tror att han påverkas lika mycket av vuxna som han påverkas av ungdomarna och säger: ”Bara en liten kommentar av nån ungdom kan ju få en att (paus) må bra i ett år sen”

Hannes anser att det är mycket som skapas i ungdomsåren då ungdomarna lägger grunden till sina liv och de är mycket påverkingsbara. Hannes tycker därför att det är viktigt att de påverkas av bra saker. Han säger: ”Lika mycket som jag ägnar mig åt vuxenkultur ägnar sig ungdomarna åt ungdomskultur. Grundtanken är ju densamma liksom att man vill bli sedd och bekräftad (paus) sen hur man uttrycker det är olika. Typ genom kläder eller på annat sätt.”

Hannes ser ungdomskulturen som ett sätt att kommunicera med det övriga samhället men han tycker att ungdomarna får lite respons. Tyvärr tar vuxenvärlden inte ungdomarna på så stort allvar som han skulle önska.

Hannes önskar att han, genom sitt sätt att vara, kan vara en förebild för de ungdomar han möter för att kunna påverka dem i en positiv riktning. Det händer ofta att ungdomarna kommer till honom med existentiella frågor eller om de vill ha råd av någon äldre angående relationsfrågor.

Om de pratar om sådana saker med mig så alltså det, sådana samtal sker mest kanske på sena nätter på läger eller nått sånt där när man verkligen kommit varandra nära. Ett bra samtal tycker jag är när man (paus) det ska inte bara komma från ett håll utan även när jag lär mig nått av, heheh, tillbaka så tycker jag att det är ett bra, eller det, då blir det ett äkta samtal om man är öppen för varandra.

Hannes anser att man som ungdomspastor måste vara villig att vara med ungdomar och umgås med dem och ha en relation. Han tycker att det är en viss typ av människor som söker sig till en sådan tjänst. Att vara med ungdomarna innebär att vara där de är även om det medför sena kvällar, helger och läger. Avslutningsvis säger Hannes:

Att vara ungdomspastor tror jag krävs mycket att man ÄR med ungdomarna alltså man kan inte bara tro att man kan komma dit en timme och säga nått vettigt och sen gå därifrån utan för att kunna komma dit och säga något vettigt i en timme så måste man ha en relation med dem alltså de måste veta vem man är. Man måste offra lite.

KOMMENTAR:

Hannes tar upp problemet kring det gruppträck som är starkt inom ungdomskulturen och det faktum att det yttre är viktigare än det inre. Hannes tycker att ungdomarna, genom ungdomskulturen, försöker kommunicera med det övriga samhället men att de får lite respons. Hannes menar att man, som ungdomsarbetare, måste vilja vara med ungdomar där de är på kvällar, helger och läger. Han vill även vara en förebild för ungdomarna genom att påverka dem positivt.

POLISEN – Kling och Klang pekar med hela handen!

Kjell, Lars och Sofia är tre poliser som tillsammans med fältenheten i den kommunen bildar ett mobilt team. Sofia är ny i gänget och tar därför en passiv roll i vårt samtal.

Det mobila teamet söker aktivt kontakt med ungdomarna i centrum under kvällar och helger för att få ansikten och namn på de ungdomar som rör sig i kriminella kretsar. De är speciellt inriktade på de nazistiska organisationerna som finns i kommunen. Tillsammans har de beslutat sig för att driva en nolltoleranslinje med ingripande varje gång en person ur den nazistiska miljön bryter mot minsta företeelse eller ordningsregel.

Tyvärr så är vår framgång väldigt personrelaterad. Jag menar att det här är personer (teamet) med ett genuint intresse av ungdomar som träffat varandra och som, som smält samman i sin verksamhet och åstadkommit ett (paus) oerhört bra resultat tillsammans - Lars

Genom att prata med ungdomarna och ta kontakt med dem i alla situationer gör poliserna det svårt för ungdomarna att bli förbannade på dem. Kjell vidareutvecklar och säger: "Vi försöker hela tiden bygga en, en relation med dem."

I och med att poliserna visar vilka de är samtidigt som de visar att de känner igen ungdomarna blir det svårare för dem att göra kriminella saker. Bristen på anonymitet tror de är en bidragande orsak till minskad brottslighet. Lars säger nöjt: "Vi vet vilka alla är ha ha, vi vet vilka deras föräldrar och syskon är och vi gratulerar dem på deras födelsedagar för vi vet när de är födda. De kommer inte undan, ha haha!"

Kjell, Lars och Sofia tycker att ungdomskulturen kan vara positiv då ungdomarna får en bra samhörighet i gruppen, dock kan det vara negativt när det går till ytterligheter och grupperna går emot varandra.

De ser en ganska stor skillnad mellan killar och tjejer i ungdomskulturer då killarna har en mer framträdande roll medan tjejerna ofta bara hänger på. Detta gäller främst ytterlighetsgrupper såsom nazist- och invandrargrupper där tjejerna är "passupper" som går med på att förnedras. Däremot tror de att det är mer jämlikt i de andra grupperna.

Kjell, Lars och Sofia ser ett budskap i ungdomarnas kläder och prylar. De menar att ungdomarna vill få uppmärksamhet och att symbolerna är ett sätt att säga: Se mig!

Vi tar ställning och visar helt öppet vart vi står och de, de är helt medvetna om att vi följer minsta ordningsregel. Vi säger till dem att, att: "du får ha dina åsikter (paus) men du ska veta att det har ett pris, att det får, det får konsekvenser" - Lars

Poliserna tror att de påverkas av ungdomarna på så sätt att de använder sig av ett ungdomligare språk i kontakten med ungdomarna. Detta är ett medvetet val som underlättar relationen till ungdomarna. Gränsen är dock hårfin när det gäller att inte "spela över" då ungdomarna direkt märker om de inte är naturliga. Poliserna vill inte tappa ungdomarnas förtroende och är därför noga med denna gräns. Ibland finns det dock

situationer som kräver en viss strategi och då har de medvetet valt att spela ”den onde och den gode”.

Det gör inget om de ser oss som Kling och Klang, heheheh, vi spelar ibland en god och en ond. Det hjälper oss ibland att få ungdomen att tala så att säga. Alltså, om man stoppar nån och väljer den här strategin, så är den förste ond och sen kommer den gode och då snackar ungdomen hellre med den - Lars

De tycker att det svåra är att få ungdomar att förstå vad som är rätt och fel. De vill att ungdomarna ska se på dem som kompisar som de kan skoja med men även som vuxna som sätter gränser och som är konsekventa. Deras vardag är en blandning mellan råa skämt, en go jargong och påhitt som blandas med skratt. De bjuder på sig själva och möter ungdomarna på deras sätt men om de gör något fel så har de gjort fel i vilket fall som helst. Kjell och Lars har aldrig gjort en rapporteftergift.

I samtal med ungdomarna försöker Kjell, Lars och Sofia få dem att helt omvärdera sin inställning och få dem att förstå konsekvenserna av sina handlingar. Kjell säger efter en stund: ”Ett bra samtal för oss är när vi lyckas skilja på person och handling. Det är inte ungdomen det är fel på (paus) utan det är det han gör som är fel.”

Poliserna tycker att man måste vara allmänbildad för att göra vad de gör och anser att alla borde vara det. De tycker även att man ska vara nyfiken och våga fråga ungdomarna vart de ska, vad de gör där och vad det betyder o.s.v. Viktiga egenskaper för att kunna utföra deras arbete är främst tre stycken: tålmod, uthållighet samt kunna kontrollera sin ilska för att inte bli provocerad.

Deras arbetsmodell har varit ifrågasatt då det finns kollegor som tycker att de ”daltar” med ungdomarna men själva säger de inte att det handlar om det. Deras chef var från första början tveksam till deras arbetssätt men har under tidens gång blivit alltmer övertygad om att de gör en bra insats. De är enade om att förebyggande arbete lönar sig i det långa loppet och de anser att fler borde arbeta på liknande sätt. När vi pratar om framtiden säger de att det bästa vore om polisen inte behövdes utan var arbetslös. Det vore bättre om människor brydde sig om, hjälpte och stöttade varandra.

Tänk er en värld utan konflikter och ett samhälle utan nycklar, hehehe. Jag menar, man skulle aldrig behöva nycklar eftersom man inte behövde låsa sin dörr eller sin cykel. Om jag exempelvis vill låna en bok på biblioteket fast det är stängt, går jag bara in och hämtar en, för det är ju inte låst, hehehe.... - Lars

De är övertygade om att det kommer att gå bra för den stora massan ungdomar men för de ungdomar som redan idag har problem kommer det att gå värre för. De tror att ungdomarna kommer att växa till sig och till slut känna att de måste ta sitt ansvar. När vi frågar poliserna vad de tycker är det roligaste med sitt arbete svara de:

Att träffa Lars och Sofia varje dag! - Kjell

Att träffa Kjell och Sofia varje dag! - Lars

Att träffa Lars och Kjell varje dag! - Sofia

...vi får inte glömma att det är att träffa ungdomarna så klart! He he heh.... - Alla

KOMMENTAR:

Kjell, Lars och Sofia verkar ha en stor kunskap om de yttelighetsgrupper som finns inom ungdomskulturen och problemet med hur destruktiv kulturen är för de ungdomar som befinner sig i dessa grupper. Poliserna använder sig av ett ungdomligare språk för att nå fram till ungdomarna. De har även en stor kunskap om de lokala ungdomarna och vet till och med när de fyller år. Trots att poliserna försöker ha en nära relation med ungdomarna är de nog med att alltid skilja mellan rätt och fel samt mellan person och handling.

KARIN OCH SARA – Förändringsarbete ut i fingerspetsarna!

Karin och Sara arbetar som behandlingssekreterare i ett nystartat projekt som fungerar som ett stödteam för ungdomar och deras föräldrar. De får uppdrag från socialsekreterarna som gjort en utredning under IFO. De har tidigare erfarenheter som socialsekreterare och fältassistenter och är utbildade socionomer. Karin och Sara arbetar med hemmaplanslösningar och fokuserar på nätverket kring ungdomen och de arbetar

utefter det salutogena förhållningssättet.

De anser att ungdomskultur är de vuxnas (medelsvenssons) föreställningar om vad ungdomskultur är. Vidare menare de att det finns olika ungdomskulturer i de olika samhällsklasserna, olika grupper såsom punkare, hiphoppare och raggare.

Det positiva inom ungdomskulturen är tillhörigheten med gruppen där ungdomarna markerar mot vuxenvärlden att de håller på att bli något eget. Sara gestikulerar och säger: ”De är så uppe i sig själva, aahh vad ska det bli av mig och duger, jag och jag, jag och jag vem ska jag bli?”

Grupptillhörigheten kan även leda till något negativt då ungdomarna genom grupptricket kan tvingas göra saker de inte vill. Karin och Sara tycker att det är en stor förmån att få arbeta med ungdomar som en generell grupp. De tycker att det är jättekul och spännande att få möta ungdomar som personer. I deras arbete händer det mycket då det alltid händer mycket runt ungdomar, det går upp och ner och svänger snabbt. Karin säger leende: ”De har växtvärk nästan, i sin personlighet.” Sara fyller på: ”och att de pendlar mellan att vara väldigt förnuftiga och rätt som det e är de som en femåring”.

Karin och Sara påverkas av att vara med ungdomar. De tycker att de lär sig mycket och får kunskap om droger, dataspel och musik. Språket förändras och de använder sig ibland av ungdomarnas ord. De är dock medvetna om att det emellanåt kan låta konstigt när vuxna använder sig av ungdomarnas ord. Karin säger skrattande: ”Ungdomarna berikar mig!”

Karin och Sara tror att en del ungdomar aktivt har tagit ställning och genom sin klädstil vill de förmedla ett budskap och visa tillhörighet. Andra är inte medvetna utan använder vissa attiraljer för att de tycker att det är snyggt och ”inne”.

Behandlingssekreterarna arbetar som myndighetspersoner med förändringsarbete och de vill att ungdomarna ska se på dem precis så och inte som en kompis. De tycker att det är viktigt att vara tydlig och konsekvent när det gäller vad som är rätt och fel och att man bör tänka på att inte ge några dubbla budskap. Karin påpekar det faktum att man, som professionell, kan bli avtrubbad när det gäller gränssättning.

Det är svårt att veta när man ska sätta en gräns och vad ska man låta passera? Vad är det som är viktigast? Är det att killen tar av sig kepsen eller är det att han kommer dit? För min del är det viktigast att killen dyker upp och nån annan hade kanske då stört sig på kepsen, men den ser jag ju inte då längre - Karin

Det professionella förhållningssättet är att Karin och Sara hela tiden har en tanke med det arbete de gör och att de sen kopplar detta till den kunskap och erfarenhet de har. Det är viktigt att ha närvaro, respekt och att stå kvar i mötet med ungdomar.

De tycker att ett bra samtal är när de får en känsla av att ungdomen kan gå vidare, lyfta en nivå och när de ser en förändring. Karin och Sara har både strukturerade och spontana samtal men även de spontana samtalen är strukturerade då de bygger på samma tanke. Sara tänker en stund på ett bra samtal hon haft och säger: ”och sen några månader senare så återkommer dom (familjen eller ungdomen) och då så säger dom: Åååhhh, du det där den gången då det var då det hände.”

Karin och Sara tycker att det är bra om man som ungdomsarbetare är allmänbildad då de arbetar med samhällsarbete där det är viktigt att förstå sammanhang som de kan förmedla till ungdomarna.

När vi pratar om framtiden betonar Karin att det inte får kännas hopplöst, de arbetar trots allt med motivationsarbete och måste tro att alla kan förändras. Sara säger avslutningsvis: ”Vi måste tänka på vad ett bra liv är? Alla vill ju inte samma saker.”

KOMMENTAR:

Karin och Sara betonar att ungdomskultur är de vuxnas föreställningar om vad ungdomskultur är. Ungdomarna känner en tillhörighet med gruppen och markerar därigenom mot de vuxna att de håller på att bli något eget. De tycker att vissa ungdomar som aktivt tagit ställning kommunicerar genom klädstil medan andra använder vissa attiraljer för att det är snyggt. Karin och Sara använder sig av det salutogena förhållningssättet där de försöker se det positiva och friska i varje ungdom för att använda sig av det i förändringsarbetet.

5. RESULTAT

UNGDOMSARBETARE – TRE STRATEGIER OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Vi har i vår studie undersökt ungdomsarbeters syn på mötet med ungdomskulturen (se figur sid. 8). I vår intervjuguide (se bilaga 1) har vi tre olika frågeområden: ungdomskultur, kommunikation samt profession.

När vi analyserar samtalen med informanterna tycker vi oss kunna urskilja tre olika strategier av ungdomsarbete utifrån våra frågeområden. Dessa strategier illustrerar och ger idéer till olika sätt att betrakta relationen mellan ungdomsarbetare och ungdomskultur. Avslutningsvis har vi försökt realtera dessa strategier till olika förhållningssätt till ungdomar och ungdomskultur. Skillnaderna mellan strategierna hos ungdomsarbetarna kan bero på såväl utbildning, personliga preferenser, förförståelse och grundinställning. Vidare anser vi att ekonomi och organisationen kan bidra till att ungdomsarbetaren känner sig hämmad i sitt arbete då det inte finns resurser som möter de behov som finns hos ungdomarna. Vi kommer att exemplifiera de olika strategierna med citat från informanterna. Vi vill med detta inte placera våra informanter under någon särskild strategi utan betonar att deras utsagor endast exemplifierar en strategi. De flesta informanter har en blandning av strategierna och går att placera under alla men vi har valt att låta deras citat belysa de olika strategierna. Vi återkommer till detta i diskussionen.

- A) Problemfokuserad strategi innebär att ungdomsarbetaren arbetar utan dialog med ungdomar och istället lägger fokus på att hjälpa ungdomen utifrån den kunskap och resurser som finns tillgängliga. De fokuserar mycket på det negativa med ungdomskulturen vad gäller droger, kriminalitet och destruktivitet. Ungdomsarbetare ser hinder istället för möjligheter och har en pessimistisk syn på framtiden för de ungdomarna den möter. Denne har även uppfattningen att ungdomskultur enbart är ett nödvändigt stadium som ungdomar måste passera för att nå vuxenvärlden.

Ungdomsarbetaren som arbetare utifrån problemfokuserad strategi har ett sidordnat förhållningssätt till ungdomar och ungdomskultur.

Fördelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren är väl insatt i de riskerna

som destruktiv ungdomskultur kan innebära och att arbetar istället med att försöka hjälpa ungdomarna in i samhällets normer. Vi belyser detta genom Petters citat: ”Mitt jobb är ju på nått vis att eh eh, få ur dem ur den här subkulturen får man väl säga och att de liksom ska, ska bli vuxna och ah ah, ska klippa sig och skaffa ett jobb liksom.”

Nackdelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren ställer sig utanför ungdomskulturen och inte sätter sig in i den och vad den kan symbolisera genom kläder musik och prylar.

Ungdomsarbetaren ser det negativa och skrämmande som ungdomskultur kan innebära för vissa ungdomar. Vi tycker att Malin visar på detta då hon ser att dagens flickor har stora prestationskrav och är prestationsinriktade. Hon menar att detta är en negativ utveckling för flickorna då det kan leda till matmissbruk och en ökad risk för utbrändhet.

Den ungdomsarbetare som arbetar utifrån problemfokuserad strategi engagerar sig inte fullt ut i ungdomskulturen och de för inte heller någon riktig dialog med ungdomarna utan ställer sig utanför det gemensamma kommunikationsmönster och det gemensamma språket. Här vill vi lyfta fram Petters citat som belyser en situation utan dialog: ”Ah, hehehe, jo men det är väl, ett bra samtal är väl, jag vet ju oftast ungefär vad jag vill få sagt då och, och sen är det väl nånstans då att jag, att jag märker att det har gått fram liksom, de hehe, det är ett bra samtal.”

- B) Kommunikativ strategi innebär att ungdomsarbetaren försöker, genom dialog, etablera relationer som ska ligga som grund för förändringsarbete. Denna relation bygger på ett ömsesidigt lärande där båda sidor kan vinna något på relationen. Ungdomsarbetaren är väl insatt i ungdomskulturens alla grupper, stora som små. Denne är även engagerad i de nya grupper av ungdomskultur som håller på att skapas och är även väl insatta i samhällsstrukturen samt ser kopplingarna till ungdomskulturen.

Ungdomsarbetaren som arbetar utifrån kommunikativ strategi har ett integrerat förhållningssätt till ungdomar och ungdomskultur.

Fördelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren för en dialog med ungdomarna och ungdomskultur samt förstår dess budskap. Vi anser att fältenheten är väl insatta i

ungdomskulturens budskap då de säger: ”Deras (ungdomarnas) unika språk, på något sätt, som de vill förmedla. Vad det kan betyda för den enskilda individen med ungdomskulturen, det kan vara räddningen för vissa liksom (..) att komma med i en grupp, få uttrycka vissa saker och få liksom bli sedd o så där ”

Ungdomsarbetaren har en positiv framtidssyn och ser mycket gott i ungdomarnas engagemang. Hannes belyser detta då han tycker att ungdomarna ger roliga perspektiv till tillvaron och tror att han påverkas lika mycket av vuxna som han påverkas av ungdomarna och säger: ”Bara en liten kommentar av nån ungdom kan ju få en att (paus) må bra i ett år sen”

Ungdomsarbetaren går in i mötet med ett öppet förhållningssätt och arbetar aktivt med att skilja på person och handling. Vi anser att polisen är medvetna om denna distinktion när de säger: ”Ett bra samtal för oss är när vi lyckas skilja på person och handling. Det är inte ungdomen det är fel på (paus) utan det är det han gör som är fel.”

Nackdelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren har en tendens att gå ifrån det professionella till att mera bli en av dem. Det finns en risk att gränsen mellan ungdomsvärlden och vuxenvärlden inte är tydlig och detta medför att ungdomarna ser ungdomsarbetaren som en kompis och inte en vuxen. Fältenheten säger att de använder sig av ungdomarnas språk för att visa att de lyssnar på dem och att de ”hänger med”, detta anser vi belyser svårigheterna med att vara vuxen och ändå kompis.

- C) Myndighetsutövande strategi innebär att ungdomsarbetaren är distanserad och avskärmar sig ungdomskulturen samt betonar väldigt starkt det professionella förhållningssättet. Arbetet genomsyras av lagar, regler och ungdomsarbetaren har ett tydligt myndighetsperspektiv. Denne ser inte dialogen som ett redskap utan använder den enbart för att leverera sitt budskap.

Ungdomsarbetaren kan fungera som en socialisatör när föräldrarnas förmåga inte räcker till. De kan bidra till en positiv utveckling för ungdomen då de kan ge dem den hjälp de har rätt till enligt lag.

Ungdomsarbetaren som arbetare utifrån myndighetsutövande strategi har ett distanserat förhållningssätt till ungdomar och ungdomskultur.

Fördelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren är väl insatt i de resurser och insatser som finns för att hjälpa och stödja ungdomar med problem. Vi anser att Karin och Sara visar på detta då de är väl insatta i dessa resurser när de arbetar med hemmaplanslösningar och fokuserar på nätverket kring ungdomen.

Ungdomsarbetaren är anpasslig till den rådande organisationen och gör sitt bästa utifrån det förhållande som existerar.

Nackdelarna med denna strategi är att ungdomsarbetaren ställer sig utanför ungdomskulturen och inte har någon dialog utan gömmer sig bakom sin professionalitet i syfte att hjälpa ungdomarna. Då Karin och Sara arbetar som myndighetspersoner med förändringsarbete anser vi att de betonar detta alltför mycket då de vill att ungdomarna ska se på dem precis så och inte som en kompis.

6. DISKUSSION –

VÅRT BIDRAG: ETT FÖRSÖK TILL TEORIUTVECKLING

Vi kommer i detta kapitel diskutera vårt resultat och koppla det till vår bakgrund och vår figur (se sid. 8).

I och med våra informanternas berättelser har vi fått insyn i många olika arbetsfält som vi annars inte skulle ha kommit i kontakt med. För oss som blivande socialpedagoger är detta intressant då vi står inför vårt eget val av arbetsfält. Genom att träffa och samtala med ungdomsarbetare har vi fått mycket ny kunskap om det arbete som bedrivs och vi är imponerade över den glädje och entusiasm som präglar detta arbete.

Vi anser oss ha fått en god uppfattning om ungdomsarbetarnas syn på ungdomar och ungdomskultur genom att samtala kring våra frågeområden. Det finns likheter mellan de olika ungdomsarbetarnas förhållningssätt till ungdomskultur och vi har insett att vissa ungdomsarbetare är mer insatta och medvetna om ungdomskulturens betydelse än andra.

Innan studien påbörjades hade vi en känsla av att dagens ungdomsarbetare inte är auktoritära och visar tydliga gränser till vuxenvärlden. Vi tycker oss ha slagit hål på vår illusion då vårt resultat visar på olika förhållningssätt hos ungdomsarbetare och vi anser att de är bra vuxna förebilder.

Som vi tidigare betonat anser vi att mötet är en viktig arena för kommunikation där ungdomsarbetare och ungdomar tillsammans kan bidra med dialog till det övriga samhället. Vi har genom våra samtal insett vikten av att de professionella talar på ett sådant sätt att ungdomarna förstår dem så att de tillsammans kan bilda ett gemensamt språk. Detta kopplar vi till Bubers (2000) diskussion om ett äkta samtal där det krävs att man ser sin samtalspartner som en person och inte som ett objekt.

Flertalet informanter har reflekterat kring det faktum att ungdomar inte bara är objekt för olika former av påverkan utan även subjekt för marknaden och tvärtom. Med detta menar de att ungdomarnas trender även blir marknadens trender eller att marknaden startar ett mode som görs populärt hos ungdomarna. Vi anser att dessa reflektioner visar på att man som ungdomsarbetare har ett integrerat förhållningssätt till ungdomskulturen.

Vi anser att strategi A och C saknar den kunskap om ungdomskultur som kan användas som ett redskap (ett språk) för att nå fram till ungdomarna. De sätter inte in kulturen i ett sammanhang och kan därför inte tolka och förstå de budskap som

ungdomarna sänder ut genom den. Detta kopplar vi till Madsens (2001) resonemang om att ungdomsarbetare behöver en interaktiv kompetens som innehåller både en kommunikativ och en social kompetens för att möta ungdomarna.

Som vi tidigare har nämnt menar Ziehe (2003) att den offentliga sektorn (skolan och daghem) har tagit över en stor del av uppfostringsarbetet. Vi tror även att de strategier som ungdomsarbetarna arbetare utifrån kan ersätta vissa delar av föräldrarnas roll i socialisationsarbetet. Med detta menar vi att strategi A strävar efter att leda ungdomarna in i vuxenvärlden och ger dem verktyg för att klara det. Strategi B kan fungera som vuxna förebilder i samhället då de träffar ungdomarna på frivillig grund på deras arenor. Strategi C kan fungera som uppfostrare då de träffar ungdomar som inte har fått ramar och gränser att förhålla sig till under uppväxten.

Vi kopplar även strategi A till Ziehes (a.a.) diskussion om nya socialisationstyper när det gäller att ungdomsarbetaren i denna grupp använder ungdomarna för att tillfredställa sina egna behov. De vill bli bekräftade när de lyckas medan ungdomarna egentligen bara vill bli lämnade i fred. Exempelvis när ungdomsarbetaren lyckas uppnå sitt mål och inte ungdomens mål.

Johanssons (1994) betonar vikten av att möta ungdomarna i deras egen miljö och detta anser vi stämmer överens med de ungdomsarbetare som har ett integrerat förhållningssätt (B). De arbetar inte bara arbetar dagtid utan även möter ungdomar på kvällar, helger och på läger. Vidare ser vi att de ungdomsarbetare som har ett myndighetsutövande förhållningssätt (C) kan vilja medverka i en utveckling bort från kontorsarbetet till fältarbete. Vi tror dock att de hindras av den ökade arbetsbelastningen och den försämrade ekonomin. De ungdomsarbetare som har ett sidordnat förhållningssätt (A) har inte denna strävan i lika stor utsträckning utan är nöjda med den arbetssituation som råder.

I likhet med Willis (1983) anser vi att det är viktigt att koppla de yttre stilarna (kläder, frisyrier och prylar) till sociala processer och konflikter i samhället. Vi har fått uppfattningen av att alla de tre strategierna är mer eller mindre gör denna koppling. Exempelvis ser poliserna faran av att tillåta de yttre stilar som finns i ytterligheter av ungdomskulturen (nazister) då dessa diskriminerar grupper av samhällsmedborgare. De kopplar alltså ihop de yttre stilarna med händelser och processer i samhället.

Lalander och Johansson (2002) skiljer på ungdomskultur i singularis och pluralis.

Vi anser dock att samtliga informanter talar om ungdomskultur i pluralis då de betonar olikheter mellan grupper av ungdomar i fråga om stil, ideal och genre. Informanterna är insatta i att ungdomskultur innefattar olika saker för olika ungdomar och inte är ett begrepp som man kan generalisera. De anser att man inte kan se begreppet som en tidsbestämd period såsom media ofta framställer det.

Utifrån Madsens (2001) resonemang om att en socialpedagog bör ha som mål att sätta andra människor i rörelse och skapa en allmänmänsklig utveckling anser vi att de ungdomsarbetare som har ett integrerat förhållningssätt (B) är den grupp av ungdomsarbetare som ligger närmast det socialpedagogiska förhållningssättet. Dessa har den kommunikativa kompetens som krävs för det dialogiska arbete som är karakteristisk för en socialpedagog. Vi som blivande socialpedagoger anser att detta förhållningssätt, trots sina nackdelar, är en bra grund för det framtida ungdomsarbetet.

Vi skulle dock vilja att framtiden utvecklar en fjärde strategi av ungdomsarbete då vi inte anser att vi kan identifiera oss fullt ut med någon av de tre ovan nämnda strategierna. Vi vill vara delaktiga i arbetet med att förbättra interaktionen i mötet mellan ungdomsarbetarna och ungdomskulturen. Den fjärde strategin är vår utopi och skulle innebära att man plockar det bästa från de tre ovan nämnda strategierna samt fyller på med ytterligare kunskaper och kompetenser.

Vi anser att en viss typ av ungdomsarbete kan kräva en viss typ av strategi och att man som ungdomsarbetare måste välja den strategi som lämpar sig bäst på den arenan man befinner sig på. Detta innebär att man inte kan generalisera våra informanter och placera dem i en viss strategi utan man måste se till det arbete de utför och vilka ungdomar de möter i sitt arbete. Vi anser alltså att det inte kan finnas en ultimat strategi i arbetet med ungdomar utan att det behövs olika kompetenser och strategier på olika arenor.

Payne (2002) betonar vikten av att ungdomsarbetare använder sig av språket på individnivå i sociala situationer. Vi anser att den fjärde strategin bör ha denna förmåga att möta individen i det sammanhang den befinner sig i. Vidare anser vi, liksom Payne (a.a.) att språket kan vara ett maktredskap och att ungdomsarbetaren bör använda detta för ungdomens bästa, inte för sitt eget bästa.

De ungdomsarbetare som arbetar utifrån den fjärde strategin bör precis som Johansson (1994) beskriver ha förmåga till inlevelse och tilltro till ungdomarna. Vi menar

dock inte att detta fattas in de tre tidigare nämnda strategierna utan att det bör betonas ännu mera. Med en stark tilltro till ungdomarna ökar chanserna till ett bra resultat.

De ungdomsarbetare som vi har mött har alla sina för- och nackdelar men det som är gemensamt för alla är att de är bra förebilder för dagens ungdom och att de är medvetna om sina roller i socialisationen. Denna insikt känns bra att ha med sig i ryggsäcken inför vårt framtida ungdomsarbete.

Vi hoppas att vår studie kan inspirera till vidare studie inom detta område. Vi är nyfikna på vilket resultat uppsatsen skulle ge om frågeställningen istället varit: Hur ser ungdomars syn på mötet med ungdomsarbetare ut?

Vi önskar att uppsatsen kan medföra att ungdomsarbetare blir mer medvetna om fördelarna med att ha kunskap om och reflektera kring ungdomskultur så att en dialog kan skapas. På detta sätt är det vår förhoppning att nya kommunikationsmönster bildas och att ungdomsarbetarna upptäcker att ungdomarna talar till dem.

7. LITTERATURFÖRTECKNING

7.1. TRYCKTA KÄLLOR

Berglund, S-A. (2000). *Social pedagogik. I goda möten skapas goda skäl*. Lund: Studentlitteratur.

Buber, M. (2000). *Det mellanmännsliga*. Ludvika: Dualis.

Eliason, R. (1995). *Forskningsetik och perspektivval*. Lund: Studentlitteratur.

Fornäs, J. (1998). "Linjer i ungdomskulturen". I Fornäs, J., Ganets, H. & Holmquist, T. (red). *Tecken i tiden – Sju texter om ungdomskultur*. Stockholm/Stehag: Symbosion.

Fornäs, J., Lindberg, U. & Sernhede, O. (red). (1994). *Ungdomskultur: Identitet/motstånd*. Stockholm/Stehag: Symbosion

Glaser, B. & Strauss, A. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. New York: Aldine de Gruyter

Hebdige, D. (1988). *Subculture – the meaning of style*. London: Routledge.

Lalander, P. & Johansson, T. (2002). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Johanson, K. (1994). *Läsebok i socialt arbete*. Sober Förlags AB

Johansson, T., Trondman, M. & Sernhede, O. (red.) (1999). *Samtidskultur: karaoke, karneval och kulturella koder*. Nora: Nya Doxa.

Madsen, B. (2001). *Socialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur.

Payne, M. (2002). *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur och kultur.

Patel, R. & Davidson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Repstad, P. (1999). *Närhet och distans. Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Sernhede, O. (1984). *Av drömmar väver man. Ungdomskultur, socialisation och ungdomsarbete*. Malmö: Utbildningsproduktion AB.

Thurén, T. (1996). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber

Willis, P.E. (1983). *Fostran till lönearbete*. Göteborg: Röda bokförlaget AB.

Ziehe, T. (2003). *Ny ungdom. Om ovanliga läroprocesser*. Stockholm: Nordstedt, ePan.

7.2. ELEKTRONISKA KÄLLOR

<http://www.vetenskapsradet.se/> sökord: etikregler. Sökdatum: 2005-02-10

www.lyrics.com sökord: Pink. Sökdatum: 2005-04-25

INTERVJUGUIDE

BILAGA 1

UNGDOMSKULTUR

Om vi säger ungdomskultur, vad tänker du på då?

Vad är positivt - negativt med ungdomskultur?

Om vi säger: Pojkar och ungdomskultur – vad tänker du då?

Om vi säger: Flickor och ungdomskultur – vad tänker du då?

Vilken är din syn på ungdomar?

Varför tror du att ungdomar ägnar sig åt ungdomskultur?

Påverkas du av ungdomskulturen?

Ser du något budskap av symboler såsom piercing, prylar (mp3) och kläder?

Kan det finnas ett språk i detta?

Hur vill du att ungdomarna ska se på dig?

Hur ska de vuxna vara? Vad är viktigt att tänka på?

Vart ska de vuxna vara? Inom/på vilka arenor ska de finnas?

Vad kan vara positivt – negativt med vuxeninblandning i ungdomskultur?

KOMMUNIKATION

Kan ungdomskulturen vara en arena för kommunikation?

Hur ser du på kommunikation? Mellan dig och ungdomarna – mellan ungdom och ungdom.

Vad pratar du och ungdomarna om? Vad tar *du* upp respektive vad tar *de* upp?

Vad är svårt att prata om?

Vad är lätt att prata om?

Hur pratar ni? (Dialog)

När pratar ni? (Vilken situation)

Vad innebär ett bra samtal för dig? Ge gärna exempel

Vilka tider arbetar du?

PROFESSION

Hur ser din egen bakgrund ut?

Känner du några ungdomar privat?

Är det skillnad på relationen till ungdomarna professionellt eller privat?

Vad är ett professionellt förhållningssätt i ditt arbete?

Finns det konflikter mellan privatliv och profession?

Bör en ungdomsarbetare vara allmänbildad?

Krävs det några speciella kompetenser för att utföra ditt arbete?

Vad är ditt intresse i ditt arbete?

Använde du dig av några speciella teorier i ditt arbete? Ge exempel

Behövs ungdomsarbetare?

Vad tror du skulle hända om det inte fanns några ungdomsarbetare?

Hur ser ditt drömsamhälle ut?

Vad är positivt med framtiden – ungdomars positiva egenskaper?

Vad är negativt med framtiden – ungdomar negativa egenskaper?

Tror du att det kommer att bli skillnad mot nu när ungdomarna tar över?

Institutionen för individ och samhälle
Socialpedagogiska programmet

Högskolan i Trollhättan / Uddevalla
Institutionen för individ och samhälle
Socialpedagogiska programmet
Box 1236
462 28 Vänersborg
Besöksadress: Vänerparken 5
Tel 0521 26 40 01 Fax 0521 26 40 99
www.htu.se

HTU Institutionen för individ och samhälle Box 1236 462 28 Vänersborg
Tel 0521-26 40 00 Fax 0521-26 40 99 www.htu.se